

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.242.2024
Warszawa, 08 listopada 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4219 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana posła Krzysztofa Cieciorę w sprawie sytuacji w Służbie Więziennej, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Ad. 1.

Mając na względzie zapewnienie wszystkim funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej możliwie najwyższego poziomu bezpieczeństwa, w kwietniu 2022 r. podjęto działania obejmujące:

1. wznowienie z dniem 1 maja 2022 r. 300 etatów w dziale ochrony, w tym wznowienie stanowisk oddziałowych dziennych (etaty uruchamiane są sukcesywnie, w związku z przyjęciem nowych funkcjonariuszy do służby),
2. wprowadzenie nowych rozwiązań architektonicznych i wsparcia elektronicznego, poprzez:
 - a) umiejscowienie wybranych pomieszczeń służbowych w bezpośrednim sąsiedztwie, w celu zapewnienia lepszej ergonomii i wzajemnego ubezpieczania się funkcjonariuszy i pracowników (pokoje wychowawców i psychologów lokalizowane są obok dyżurki oddziałowego),
 - b) utworzenie w oddziałach zamkniętych dodatkowego pomieszczenia do prowadzenia rozmów z osobami pozbawionymi wolności, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych. Pomieszczenia te wyposażone są w sprzęt kwaterunkowy przytwierdzany na stałe do podłogi, posiadają też dodatkowe zabezpieczenia techniczno-ochronne uniemożliwiające bezpośredni kontakt z osobą prowadzącą rozmowę, stacjonarny system sygnalizacji napadu zamontowany w miejscu umożliwiającym łatwe użycie przez funkcjonariusza lub pracownika, kamerę wandaloodporną kopułkową lub narożną, która obserwuje strefę wydzieloną dla osadzonego oraz telefon z zaprogramowaną funkcją szybkiego wybierania, realizujący bezpośrednie połączenie ze stanowiskiem służby dyżurnej i/lub najbliższym stanowiskiem ochronnym (połączenia te wykorzystują tzw. funkcję Hunt Group),

- c) szersze wykorzystanie systemu komunikacji bezprzewodowej i indywidualnych sygnalizatorów antynapadowych i alarmowych, a także wyposażenie pomieszczeń wychowawców, terapeutów i psychologów w bezprzewodowy lub przewodowy system sygnalizacji napadu, oparty co najmniej na dwóch przyciskach antynapadowych. Przyciski zamontowane są przy blacie biurka oraz na podłodze lub innym miejscu umożliwiającym łatwe użycie przez realizującego czynności funkcjonariusza lub pracownika,
 - d) wyposażenie wszystkich oddziałów mieszkalnych/pawilonów w pomieszczenia socjalne dla funkcjonariuszy i pracowników,
 - e) zastosowanie systemu interkomowego (w miejscach, gdzie dotychczas nie został wprowadzony) m.in. do kontaktu pomiędzy pomieszczeniem wychowawcy i celami mieszkalnymi, w celu realizacji bieżących spraw osadzonych oraz do bieżącego kontaktu z osadzonymi lub nasłuchu cel mieszkalnych przez oddziałowego,
 - f) wyznaczenie w pomieszczeniach wychowawców, psychologów, terapeutów i oddziałowych stref funkcjonariusza i osadzonego oraz odpowiednie ich rozdzielanie zapewniające ergonomię pracy, również poprzez zminimalizowanie sprzętu kwaterunkowego, zlokalizowanie wyposażenia ruchomego (wieszak, półki etc.) w strefie funkcjonariusza, wyposażenie drzwi do tych pomieszczeń w przeszklenie z szybą bezpieczną klasy P2 lub innym materiałem przezroczystym nie zniekształcającym widoku, umożliwiające wgląd do pomieszczenia bez otwierania drzwi,
3. wyposażenie wszystkich funkcjonariuszy działu ochrony wykonujących czynności w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi w środki przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek oraz ręcznego miotacza substancji obojętujących.

Dodatkowo w dniu 30 grudnia 2022 r. zostały wydane wytyczne nr 4/2022 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie *określenia standardów systemów zabezpieczeń elektronicznych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej*, gdzie określono minimalne wymagania dotyczące stosowania systemów zabezpieczeń elektronicznych, m.in. w oddziałach mieszkalnych (wytyczne dotyczą obiektów remontowanych oraz nowo budowanych).

Wytyczne te przewidują w szczególności, że:

- 1. ciągi komunikacyjne, miejsca i wyznaczone pomieszczenia wyposaża się w system telewizji dozorowej,
- 2. wszystkich funkcjonariuszy i pracowników wyposaża się w przyciski napadowe z funkcją lokalizacji pomieszczenia, w którym uruchomiono alarm,
- 3. dyżurki oddziałowych wyposaża się w urządzenia umożliwiające obserwację nadzorowanych pomieszczeń i oddziałów.

Dalsze rozwiązania mające na celu poprawę bezpieczeństwa funkcjonariuszy zostały określone w wytycznych nr 1/2023 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 14 lutego 2023 r. w *sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej*. Dokument ten przewiduje m.in.:

1. instalację sygnalizacji alarmowej w pawilonach mieszkalnych w taki sposób, aby umożliwić natychmiastowe powiadomienie o niebezpieczeństwie funkcjonariuszy przebywających w wartowni oraz w rejonie zagrożenia,
2. montaż przycisków antynapadowych w dyżurkach oddziałowych, wychowawców, psychologów, terapeutów, w pokoju kierownika działu terapeutycznego, pokojach przesłuchań, prowadzenia rozmów z osobami, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych, miejscach pracy kobiet i na korytarzach,
3. wyposażenie w indywidualne przyciski (bezprzewodowe) funkcjonariuszy oraz pracowników realizujących zadania w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi,
4. w pomieszczeniach wychowawców, psychologów, terapeutów i oddziałowych oraz w pomieszczeniach do prowadzenia rozmów z osadzonymi, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych:
 - a) wyznaczenie stref – funkcjonariusza i osadzonego; strefy powinny zapewniać bezpieczną odległość między rozmówcami; rozdzielenie stref należy wyznaczyć np. poprzez oznakowanie w formie żółtej linii umieszczonej na podłodze lub poprzez wykonanie odpowiedniej zabudowy (barierki),
 - b) ustawienie mebli w sposób umożliwiający funkcjonariuszowi pracę w pozycji zwróconej twarzą w kierunku drzwi wejściowych do pomieszczenia,
 - c) w wyznaczonej strefie dla osadzonego zminimalizowanie liczba sprzętu kwaterunkowego.

Niezależnie od powyższego należy też wspomnieć, że w dniu 28 września 2022 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. *o Służbie Więziennej* obejmująca zmiany w art. 19 w zakresie okoliczności w jakich funkcjonariusze używają lub mogą użyć prewencyjnie środków przymusu bezpośredniego wobec osób pozbawionych wolności. Obok ogólnych postanowień wynikających z ustawy z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*, na potrzeby Służby Więziennej wprowadzono szczególne regulacje określające zasady prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego w zależności m.in. od typu jednostki penitencjarnej i cech klasyfikacyjnych osób pozbawionych wolności.

Ad. 2.

Zgodnie z inicjatywą kierownictwa Służby Więziennej i Ministerstwa Sprawiedliwości wprowadzenie wskazanych wyżej zmian ma służyć zwiększeniu poziomu zabezpieczenia i przygotowania na ewentualne niepożądane i agresywne zachowania osób przebywających w jednostkach penitencjarnych. Osobiste odczucia funkcjonariuszy i pracowników, co do komfortu i bezpieczeństwa podczas realizacji zadań służbowych pozostają zawsze sprawą indywidualną, niemniej stwierdzić należy, że wskazane wyżej zmiany stanowią w tym aspekcie czynnik oddziałujący w sposób pozytywny.

Ad. 3.

Od 1 stycznia do 31 lipca 2024 r. doszło do 51 zdarzeń, w których została naruszona nietykalność cielesna funkcjonariuszy lub pracowników Służby Więziennej.

Ad. 4.

W programie szkolenia wstępnego i programach szkoleń zawodowych dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej dokonano stosownych aktualizacji. Jednocześnie kierownictwo Służby Więziennej poinformowało, iż na bieżąco prowadzi się prace nad zmianami w systemie szkoleń, które zmierzają do zwiększenia nacisku na zagadnienia związane z bezpieczeństwem funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej. Należy również dodać, że w jednostkach penitencjarnych prowadzi się wewnątrzzakładowe szkolenia doskonalące we wskazanym zakresie, w tym szkolenia o charakterze praktycznym. Obejmują one elementy samoobrony, używania i stosowania środków przymusu bezpośredniego, współpracy i wzajemnego ubezpieczania się, rozpoznawania werbalnych lub niewerbalnych sygnałów agresji, a także reagowania w sytuacjach kryzysowych. W pierwszym półroczu 2024 r. przeprowadzono ogółem 910 tego typu wewnątrzzakładowych szkoleń, w ramach których przeszkolonych zostało 32 441 funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/